

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-10-20

Diarienummer N161-2105/23

Handläggare

Kamila Norlander

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: kamila.norlander@funktionsstod.goteborg.se

Åtgärder för budget i balans 2023

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd antecknar informationen om de anpassningar som förvaltningen redan har vidtagit för att nå budget i balans.
2. Nämnden beslutar att stänga två aktivitetshus, Väster och Angered, den 17 november 2023.

Sammanfattning

I samband med delårsrapporten per augusti presenterade nämnden en negativ prognos på 35 miljoner kronor (mnkr). Förvaltningen har tagit fram anpassningar för budget i balans 2023 och har tidigare lagt implementeringen av en resursfördelningsmodell inom avdelning bostad med särskild service samt infört noll-vik och övertidsstopp i de verksamheter där det bedöms vara möjligt.

Vidare föreslår förvaltningen stängning av två aktivitetshus. Göteborg Stad har fem aktivitetshus: Centrum, Hisingen, Väster, Angered och Sekelhuset som bedriver öppen verksamhet utan krav på biståndsbeslut. Aktivitetshus Väster och Angered har sammantaget kostnader om 8,8 mnkr per år. Baserat på ett under en längre period lågt antal unika besökare på aktivitetshus Väster och Angered, bedömer förvaltningen att driften av aktivitetshusen genererar höga kostnader i relation till ett fåtal besökare och föreslår att dessa stängs. Utifrån närheten till flertalet alternativa aktivitetshus, frivilligcentraler och andra öppna mötesplatser i stadsområde Nordost och Sydväst, bedöms en stängning av två aktivitetshus inte innebära stora inskränkningar på besökarnas möjlighet till en meningsfull sysselsättning. Förvaltningen kommer säkerställa att de besökare som själva inte redan besöker annat aktivitetshus eller mötesplats för stöd i att komma till dessa.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Enligt kommunallagen 11 kap 1 § ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sina verksamheter. Eftersom cirka 60 procent av förvaltningens totala kostnader utgörs av personalkostnader kan en tydlig resursfördelning och en effektiv styrning av bemanningsprocessen väsentligt påverka verksamheternas möjlighet att nå budget i balans.

Vidare bedöms stängning av två av stadens aktivitetshus innebära en ökad aktsamhet om tillgängliga resurser. Detta då driften av aktivitetshus Väster och Angered, som den ser ut idag, genererar höga kostnader i relation till ett fåtal besökare.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

I Göteborg Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, lyfts både rätten till en meningsfull fritid och rätten till arbete och sysselsättning fram. Genom att stärka individens egna förmågor, bryta isolering och främja en meningsfull vardag möjliggörs ökad delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Aktivitetshusen erbjuder en öppen verksamhet utan krav på beslut från socialtjänsten för att besöka verksamheten. Aktivitetshusens strävar efter att erbjuda meningsfull sysselsättning utifrån ett återhämtningsinriktat förhållningssätt. Utifrån närheten till flertalet alternativa aktivitetshus, frivilligcentraler och andra öppna mötesplatser i stadsområde Nordost och Sydväst, bedöms en stängning av två aktivitetshus inte innebära stora inskränkningar på besökarnas möjlighet till en meningsfull sysselsättning. Förvaltningen kommer säkerställa att de besökare som själv inte redan besöker annat aktivitetshus eller mötesplats för stöd i att komma till dessa.

Samverkan

Information om ärendet lämnades på extrainsatt förvaltningsgemensam samverkansgrupp (FSG) den 9 oktober 2023. De åtgärder som ligger inom förvaltningens handlingsutrymme genomförs omedelbart. Samverkan kring stängning av två aktivitetshus sker på FSG den 18 oktober.

Bilagor

Inga bilagor har bifogats tjänsteutlåtandet.

Ärendet

Nämnden ska få information om förvaltningens anpassningar för budget i balans 2023 samt ta ställning till förslaget om att stänga två av stadens aktivitetshus. De hus som föreslås stänga är aktivitetshusen Angered och Väster.

Beskrivning av ärendet

I samband med delårsrapporten per augusti presenterade nämnden en negativ prognos på 35 miljoner kronor för 2023. Den negativa prognosen beror på högre nyttjande av expensionsmedel än planerat och är ett resultat av nämndens arbete med att verkställa fler beslut inom bostad med särskilt service enligt LSS samt en förflyttning från direktupphandlade platser till platser inom egen regi eller ramavtal, vilket nämnden arbetat med sedan förvaltningen startade.

I enlighet med Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning har nämnden gett förvaltningen i uppdrag att presentera förslag till åtgärder för beslut på nämndsammanträde i oktober.

Anpassningar inom förvaltningens handlingsutrymme

Förvaltningen har tagit fram och genomfört följande anpassningar för budget i balans som bedöms rymmas inom förvaltningens handlingsutrymme:

1. Bemanna utifrån resursfördelningsmodellen omgående inom BmSS – 5 mnkr

Förvaltningen har under 2023 arbetat med implementeringen av en resursfördelningsmodell inom avdelning bostad med särskild service. Modellen är baserat på bedömningar av omsorgsbehoven hos brukare omräknade till poäng och peng. Den har funnits i staden länge och har använts för omfördelning av expensionsmedel från det stadencentrala anslaget till varje stadsdelsförvaltning. Dock har den nyttjats i olika grad till att fördela resurser internt till boendena inom respektive stadsdelsförvaltning.

Förvaltningen har identifierat differensen mellan resurser som modellen genererar per boende och den faktiska budgeten för 2023. Därefter har hälften av differensen justerats ner inom de verksamhetsområden där nuvarande budget överstiger tilldelningen som modellen skulle gett. Korrigeringen av hela differensen planerades i samband med budgetarbete 2024 och tidigare läggs nu i stället till att börja gälla fullt ut från och med 1 november.

Anpassningen innebär att viss övertalighet kan uppstå. De berörda medarbetarna kommer i så fall hamna i omställning enligt sedvanlig process vilket kan komma att innebära arbete på annan enhet där behov finns.

Denna åtgärd innebär en kostnadsminskning motsvarande 5 mnkr under november-december 2023.

2. Noll-vik och övertidsstopp där det är möjligt – 29 mnkr

Förvaltningen har arbetat med att anpassa personalkostnader till nuvarande volymer och brukarnas behov under 2023. Detta är ett uppdrag för förvaltningen att genomföra, men som inte gett förväntad effekt. Därför krävs ytterligare sänkningar av både timlöne-kostnader och övertidskostnader inom nämndens verksamheter under resterande del av året för att klara en ekonomi i balans.

Trots tillämpning av restriktiv vikarietillsättning inom förvaltningens verksamheter ligger kostnader för timvikarier på cirka 14 mnkr per månad. En halvering av denna kostnad för november och december innebär därför besparing med 14 mnkr. Vidare innebär införandet av övertidsstopp från och med mitten på oktober, i de verksamheter där det bedöms vara genomförbart utifrån brukarperspektiv, en besparing med cirka 15 mnkr.

Denna anpassning innebär en kostnadsminskning motsvarande 29 mnkr under resterande månader 2023.

Samtidigt fortsätter förvaltningen med att utveckla samarbete kring bemanningsplanering och schemaläggning. Det arbetet förutsätter alltid att en dialog med HR först i frågan angående vilka avtal som gäller i vilka områden. Om identifierad överkapacitet inom en enhet bedöms inte kunna nyttjas på en annan arbetsplats inom avdelningens ansvarsområde kan förvaltningen behöva varsla medarbetare om övertalighet, vilket kan komma att innebära arbete på annan enhet där behov finns.

Anpassning som kräver nämndens beslut

Utöver anpassningar ovan föreslår förvaltningen att nämnden fattar beslut om stängning av aktivitetshus Angered och aktivitetshus Väster från 17 november 2023. Stängningen innebär en årlig kostnadsbesparing om 8,8 mnkr. Eftersom förvaltningens hyreskostnad inte upphör på kort sikt avser besparingen under resterande perioden 2023 minskade kostnader för personal och övrig drift om cirka 1 mnkr.

Staden har fem aktivitetshus: Centrum, Hisingen, Väster, Angered och Sekelhuset. Aktivitetshusens verksamhet är öppen och kräver inget biståndsbeslut. Aktivitetshusen erbjuder en mängd olika aktiviteter. Verksamheterna arbetar utifrån ett återhämtningsinriktat förhållningssätt med att erbjuda en meningsfull fritid, struktur i vardagen och att stärka individens förmåga. Aktivitetshusen mäter antal unika besökare varje kvartal. I stadsområde Nordost och Sydväst finns, utöver stadens aktivitetshus, ett antal olika alternativa mötesplatser, vilka erbjuder möjlighet till social samvaro och en meningsfull sysselsättning.

Förslaget om att stänga aktivitetshus Väster och Angered berör tio medarbetare. De berörda medarbetarna kommer hamna i omställning enligt sedvanlig process.

Om aktivitetshus Angered och stadsområde Nordost

Aktivitetshus Angered är verksam i Gunnareds gård. Verksamheten har tre årsarbetare. Besöksstatistik sedan 2018 visar att Angered har mellan 25–35 unika besökare per vecka. Den senaste mätningen genomfördes under vecka 36 i år. Den visade på ett dagligt besökarantal på mellan 8–12 besökare. Sammanlagt hade aktivitetshuset 24 unika besökare under den aktuella mätveckan.

I stadsområde Nordost finns även aktivitetshus Sekelhuset i Kortedala, vilket organiseras under samma enhetschef som aktivitetshus Angered. Vidare finns aktivitetshus/mötesplats Kryddan, Kärran mötesplats och mötesplats Rannebergen inom stadsområde Nordost, liksom Hälsoteket och ett antal mötesplatser för seniorer.

Aktivitetshus Angered's verksamhetslokal har 2023 en hyreskostnad på 0,6 mnkr. Därutöver har verksamheten kostnader för personal om 1,8 mnkr och övriga driftkostnader om 0,5 mnkr för 2023.

Om aktivitetshus Väster och stadsområde Sydväst

Aktivitetshus Väster är beläget i närheten av Frölunda Torg. Huset har sju årsarbetare. Enligt besöksstatistik från 2018 och framåt, har aktivitetshus Väster mellan 50–70 unika besökare per vecka. Den senaste mätningen under vecka 36 i år visade på 68 unika besökare under den aktuella mätveckan.

I stadsområde Sydväst finns även två frivilligcentraler, vilka förvaltningen för funktionsstöd medfinansierar. Frivilligcentralerna har en mängd aktivitetsgrupper, så som stavgång, samtalsgrupp, målargrupp och film. Därtill finns en mängd mötesplatser för seniorer, vilka är öppna för alla. I Sydväst återfinns även Hälsoverket samt Växthuset, vilket erbjuder fysiska aktiviteter för personer med funktionsnedsättning.

För aktivitetshus Väster nuvarande verksamhetslokal utgår en hyreskostnad på 1,3 mnkr 2023. Därtill tillkommer kostnader för sju medarbetare om cirka 4,2 mnkr och övriga driftskostnader om 0,4 mnkr om året.

Förtydligande av konsekvenser för brukarna

Det finns flera andra aktivitetshus, både i stadens regi och i extern regi dit besökarna kan gå för social samvaro, meningsfull sysselsättning och att bryta isolering. I stadsområde sydväst finns två frivilligcentraler, vilka förvaltningen för funktionsstöd medfinansierar. Frivilligcentralerna erbjuder en mängd aktiviteter, så som film, samtalsgrupp, målargrupp och stavgång. Därtill finns flertalet mötesplatser för seniorer, vilka är öppna för alla. I Sydväst återfinns även Hälsoverket. I stadsområde nordost finns aktivitetshus Sekelhuset och mötesplatserna Kryddan, Kärnan och Rannebergen liksom ett antal mötesplatser för seniorer och Hälsoverket.

En del av aktivitetshusens besökare besöker redan förvaltningens andra aktivitetshus i staden. Medarbetarna inom verksamheterna kommer att lotsa och visa besökarna vidare till andra verksamheter som finns i närområdet, exempelvis mötesplatser eller frivilligcentraler. Medarbetarna kommer även att motivera, stödja och åka med besökarna till andra mötesplatser och aktivitetshus för att skapa trygghet i nya miljöer.

Medarbetare som arbetar på de aktivitetshus som planeras vara kvar kommer att åka till aktivitetshuset Väster och Angered för att etablera kontakt med besökarna. För att undvika att besökare som tagit del av verksamheten på Angered eller Väster blir isolerade, kommer vi även att erbjuda telefonkontakt med uppmuntran om att komma till annat aktivitetshus. Vidare kan besökare ta del av veckobrev från förvaltningens olika aktivitetshus för att få information om planerade aktiviteter och motiveras till att göra besök.

Förvaltningens bedömning

Att ändra om bemanning snabbare än planerat, halvera vikariekostnad och minska övertid innebär ett ansträngt läge i förvaltningen. Det bedöms dock som möjliga och rimliga åtgärder för att möta underskottet på 35 mnkr. Medarbetare kommer utifrån övertalighetsprinciper fördelas till enheter där bemanningsbehov finns då förvaltningen på övergripande nivå saknar resurser och kompetens.

Aktivitetshus Väster och Angered har sammantaget kostnader om 8,8 mnkr per år. Baserat på ett under en längre period lågt antal unika besökare på aktivitetshus Väster och Angered, bedömer förvaltningen att driften av aktivitetshuset genererar höga kostnader i relation till ett fåtal besökare. Utifrån närheten till flertalet alternativa aktivitetshus,

frivilligcentraler och andra öppna mötesplatser i berörda stadsområden bedömer förvaltningen att dessa kan tillgodose personer med funktionsnedsättning i Nordost och Sydväst med social samvaro, meningsfull sysselsättning och stöd i att bryta isolering. Därför bedöms en stängning heller inte innebära stora inskränkningar på besökarnas möjlighet till en meningsfull sysselsättning. Förvaltningen kommer säkerställa att de besökare som själv inte redan besöker annat aktivitetshus eller mötesplats för stöd i att komma till dessa av för brukaren känd personal.

Vad gäller hur nämnden kompenseras för expensionsmedel för förvaltningen dialog med SLK (stadsledningskontoret) hur detta ska regleras kommande budgetår. Vi ser att den modell som staden tillämpar idag innebär ekonomisk utmaning inom årets budget om förvaltningen verkställer fler beslut än planerat. Detta eftersom expansionen utöver budget ersätts först två år senare i dagens modell.

Camilla Blomqvist

Kamila Norlander

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Ekonomi